

Besluit

Ministerie van Defensie

Datum: 16 juli 2025
Nummer: MLA/117/2025
Kenmerk: BS2025006352
Onderwerp: Instelling tijdelijke gebieden met beperkingen AURORA ten behoeve van NAVO COMAO oefeningen

Bestuursstaf
Militaire Luchtvaart Autoriteit

DE MINISTER VAN DEFENSIE,

HANDELENDE:

in overeenstemming met de minister van Infrastructuur en Waterstaat;

GELEZEN:

het verzoek van de commandant A3 van het *Air Combat Command* van vrijdag 7 februari 2025;

GELET OP:

de artikelen 2, tweede lid en 9 van het Besluit luchtverkeer 2014;

BESLUIT:

Artikel 1

1. Ten behoeve van de *NAVO COMAO (Composite Air Operations Course)* oefeningen genaamd *Decisive North 2* en *Steadfast Noon 25* worden als oefengebieden de tijdelijke gebieden met beperkingen (TGB's) AURORA 1, AURORA 2 en AURORA 3 aangewezen:
 - a. de binnen de begrenzing van de TGB AURORA 1 gelegen *Helicopter Main Routes* (HMR's) zijn uitgezonderd met een horizontale afstand van twee (2) nautische mijlen aan weerszijden van de HMR tot een hoogte van 3000 voet AMSL;
 - b. de *Helicopter Protected Zone* (HPZ) GOROMAND is tevens uitgezonderd binnen de laterale grenzen van de HPZ vanaf zeeniveau tot een hoogte van 3000 voet AMSL.
2. De TGB's worden begrensd door de volgende coördinaten en hoogten:

TGB AURORA 1

van 54°57'30.69"N 005°02'35.32"E, naar 54°57'31.27"N 006°25'39.93"E, naar 53°39'59.93"N 006°25'47.86"E, naar 53°39'16.42"N 006°25'50.01"E, naar 53°30'00.00"N 005°34'00.00"E, naar 53°26'24.00"N 005°10'00.00"E, naar 53°22'29.00"N 004°52'20.00"E en vanaf dit punt in een cirkelboog met een straal van acht (8) nautische mijlen met als middelpunt 53°15'00.00"N 004°57'00.00"E tegen de wijzers van de klok naar 53°19'40.00"N 004°46'10.00"E, naar 53°19'44.00"N 004°46'00.00"E, naar 54°30'00.00"N 004°46'00.00"E, naar 54°30'00.18"N 004°37'01.10"E en terug naar 54°57'30.69"N 005°02'35.32"E, van zeeniveau tot FL660 (zie figuren 1 en 2).

Datum: 16 juli 2025
Nummer: MLA/117/2025
Kenmerk: BS2025006352

Bestuursstaf
Militaire Luchtvaart Autoriteit

TGB AURORA 2

van 54°30'00.18"N 004°37'01.10"E, naar 54°30'00.00"N 004°46'00.00"E, naar 53°19'44.00"N 004°46'00.00"E, naar 53°19'40.00"N 004°46'10.00"E en vanaf dit punt in een cirkelboog met een straal van acht (8) nautische mijlen met als middelpunt 53°15'00.00"N 004°57'00.00"E tegen de wijzers van de klok naar 53°15'00.00"N 004°43'41.00"E, naar 53°15'00.00"N 004°37'01.00"E en vanaf dit punt in een cirkelboog met een straal van twaalf (12) nautische mijlen met als middelpunt 53°15'00.00"N 004°57'00.00"E tegen de wijzers van de klok naar 53°11'06.00"N 004°38'08.00"E, naar 53°09'17.00"N 004°40'28.00"E, naar 53°11'00.00"N 004°51'24.00"E, naar 52°56'45.00"N 005°08'00.00"E, naar 52°49'38.64"N 005°08'00.00"E, naar 52°46'18.08"N 004°36'08.45"E, naar 53°05'24.39"N 003°49'17.90"E, naar 53°28'58.97"N 003°42'34.09"E en terug naar 54°30'00.18"N 004°37'01.10"E, van FL055 tot FL660 (zie figuren 1 en 3).

TGB AURORA 3

van 53°39'16.42"N 006°25'50.01"E, naar 53°38'43.02"N 006°26'23.78"E, naar 53°32'21.21"N 006°32'48.13"E, naar 53°31'50.29"N 006°33'29.32"E, naar 53°29'34.39"N 006°37'25.31"E, naar 53°29'24.72"N 006°37'49.25"E, naar 53°26'26.56"N 006°33'36.75"E, naar 52°50'24.35"N 005°15'28.05"E, naar 52°49'38.64"N 005°08'00.00"E, naar 52°56'45.00"N 005°08'00.00"E, naar 53°11'00.00"N 004°51'24.00"E, naar 53°09'17.00"N 004°40'28.00"E, naar 53°11'06.00"N 004°38'08.00"E en vanaf dit punt in een cirkelboog met een straal van twaalf (12) nautische mijlen met als middelpunt 53°15'00.00"N 004°57'00.00"E met de wijzers van de klok mee naar 53°15'00.00"N 004°37'01.00"E, naar 53°15'00.00"N 004°43'41.00"E en vanaf dit punt in een cirkelboog met een straal van acht (8) nautische mijlen met als middelpunt 53°15'00.00"N 004°57'00.00"E met de wijzers van de klok mee naar 53°22'29.00"N 004°52'20.00"E, naar 53°26'24.00"N 005°10'00.00"E, naar 53°30'00.00"N 005°34'00.00"E en terug naar 53°39'16.42"N 006°25'50.01"E van 3000 voet AMSL tot FL660 (zie figuren 1 en 4).

3. De TGB's AURORA 1, AURORA 2 en AURORA 3 worden ingesteld op de hieronder genoemde dagen en tijdstippen:

Week 38

van woensdag 17 september 2025 10:30 uur tot 13:30 uur lokale tijd;
van donderdag 18 september 2025 13:30 uur tot 16:30 uur lokale tijd;

Week 42

van dinsdag 14 oktober 2025 13:00 uur tot 16:00 uur lokale tijd;
van donderdag 16 oktober 2025 11:00 uur tot 15:00 uur lokale tijd;
van vrijdag 17 oktober 2025 12:00 uur tot 16:00 uur lokale tijd;

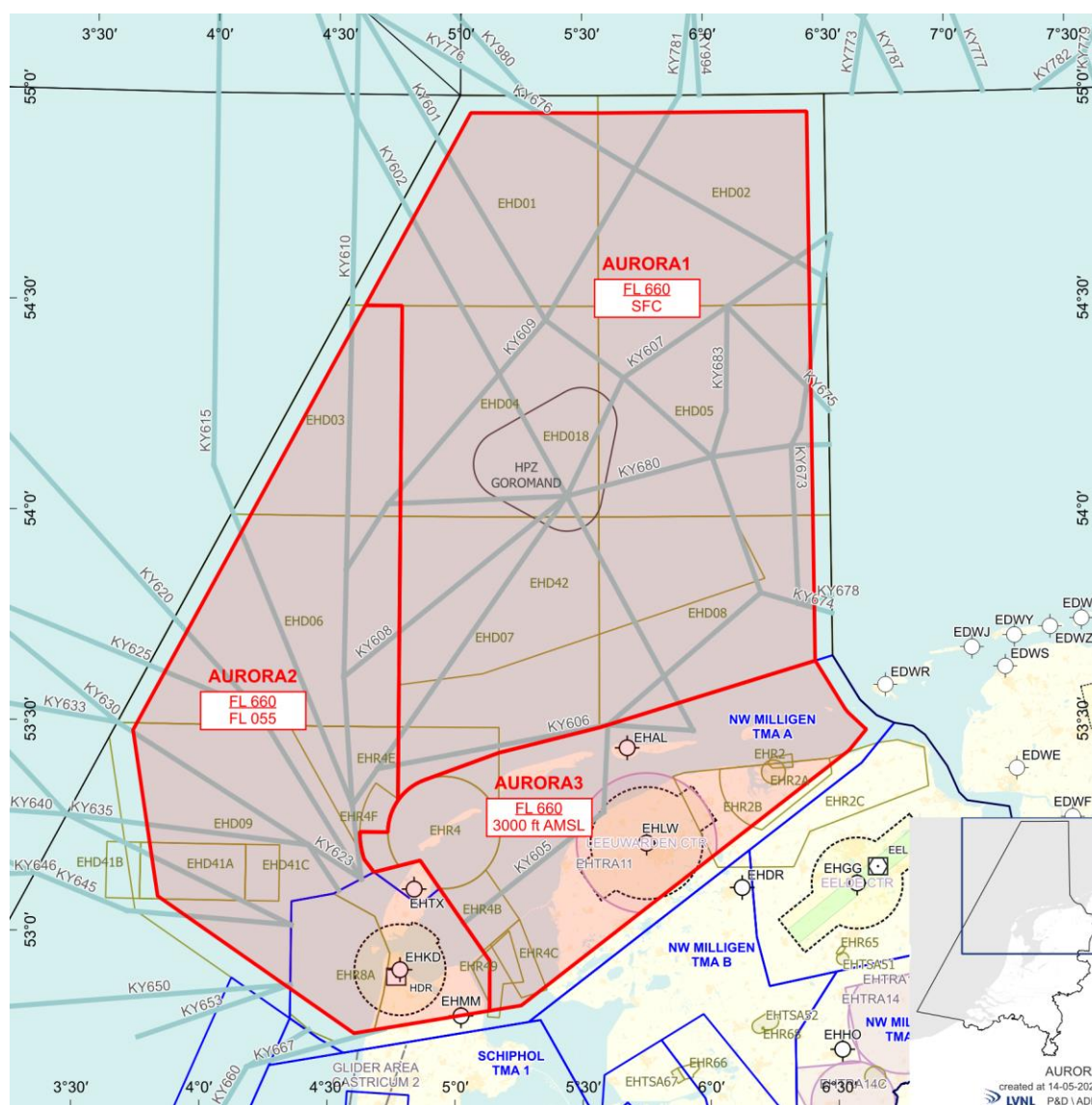

Datum: 16 juli 2025
Nummer: MLA/117/2025
Kenmerk: BS2025006352

Bestuursstaf
Militaire Luchtvaart Autoriteit

Week 43

van dinsdag 21 oktober 2025 11:00 uur tot 15:00 uur lokale tijd;
van woensdag 22 oktober 2025 12:00 uur tot 16:00 uur lokale tijd.

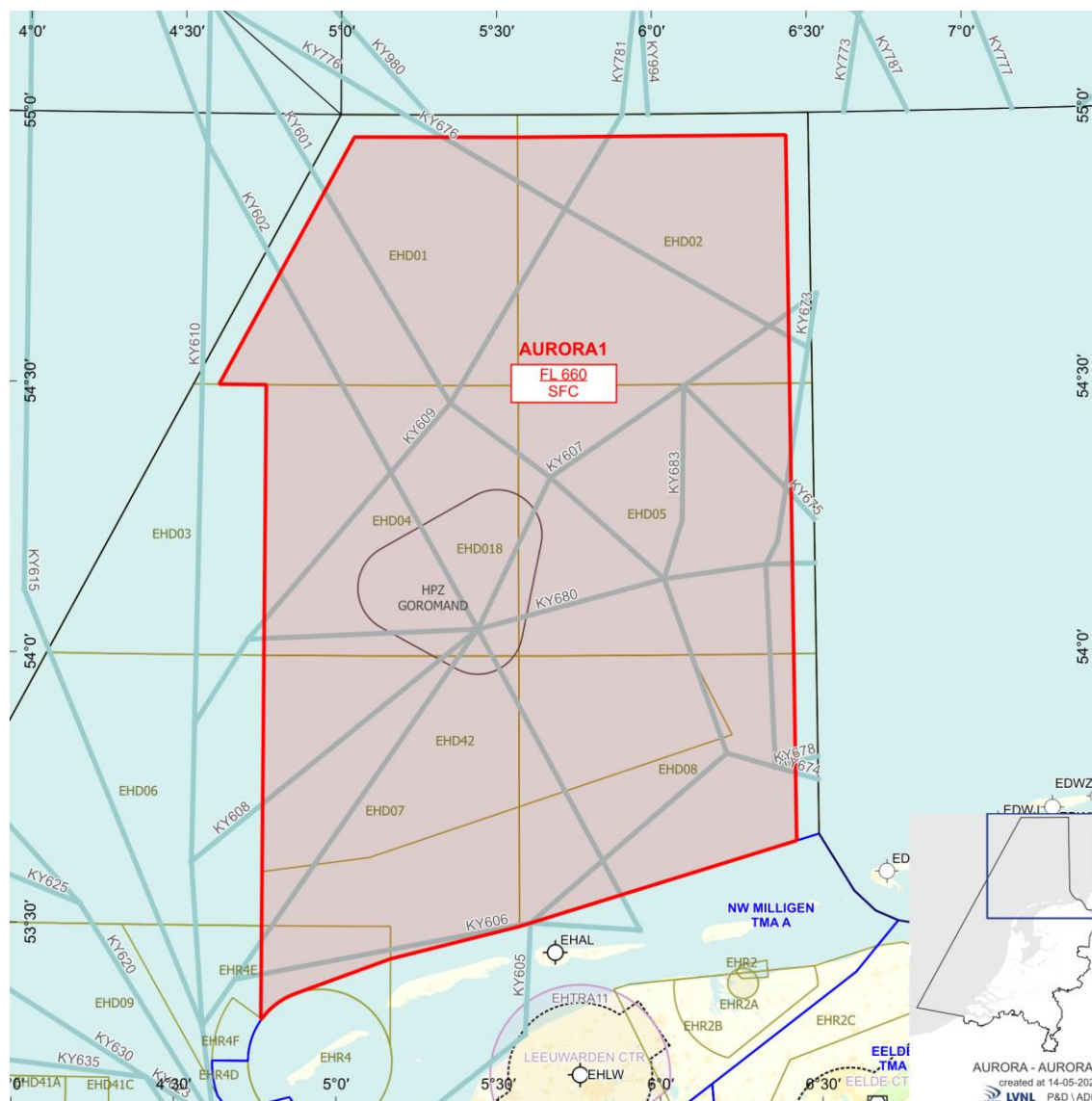

FIGUUR 1: TGB's AURORA 1, 2 en 3

Datum: 16 juli 2025
Nummer: MLA/117/2025
Kenmerk: BS2025006352

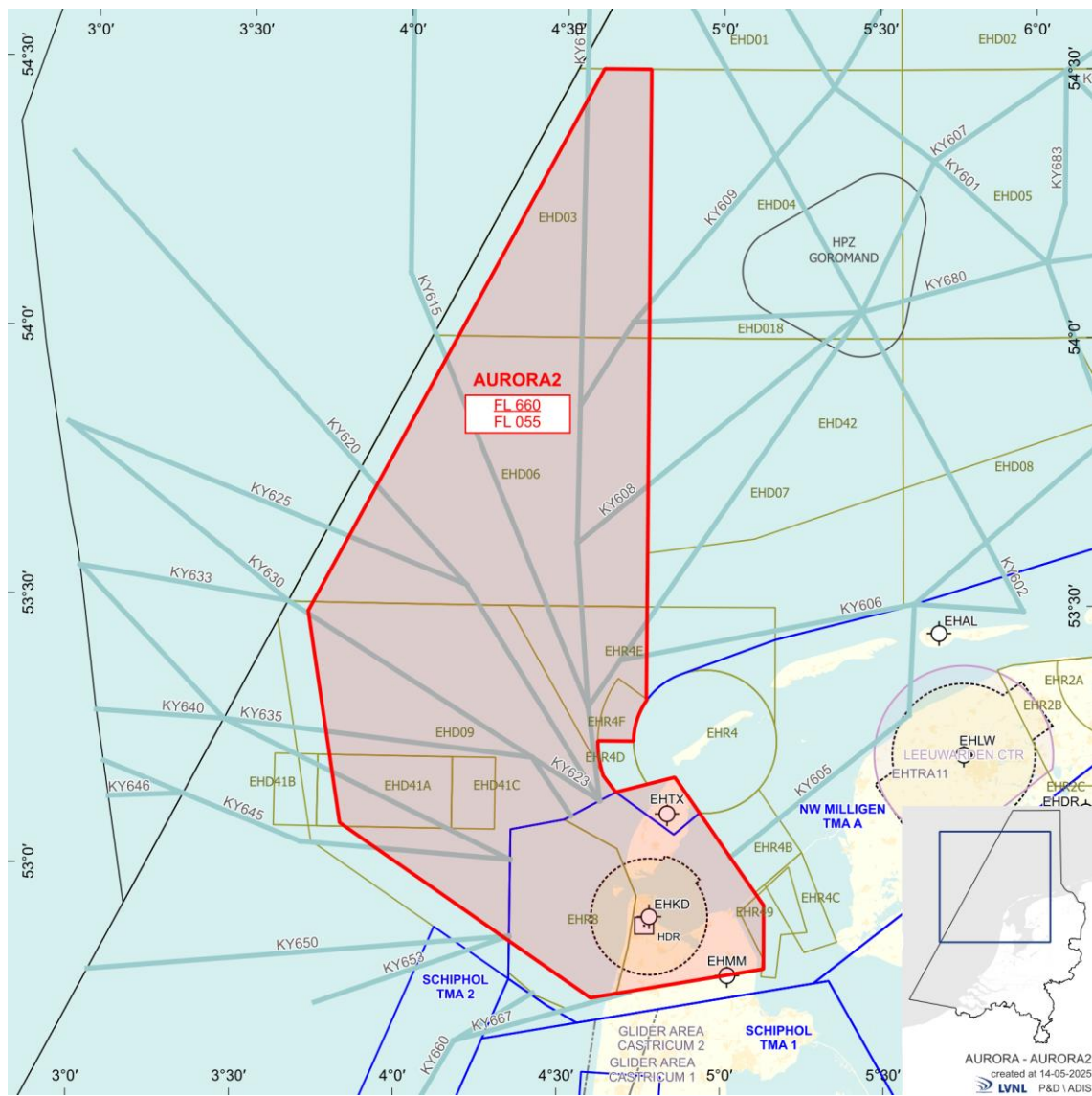
Bestuursstaf
Militaire Luchtvaart Autoriteit

FIGUUR 2: TGB AURORA 1

Datum: 16 juli 2025
Nummer: MLA/117/2025
Kenmerk: BS2025006352

Bestuursstaf
Militaire Luchtvaart Autoriteit

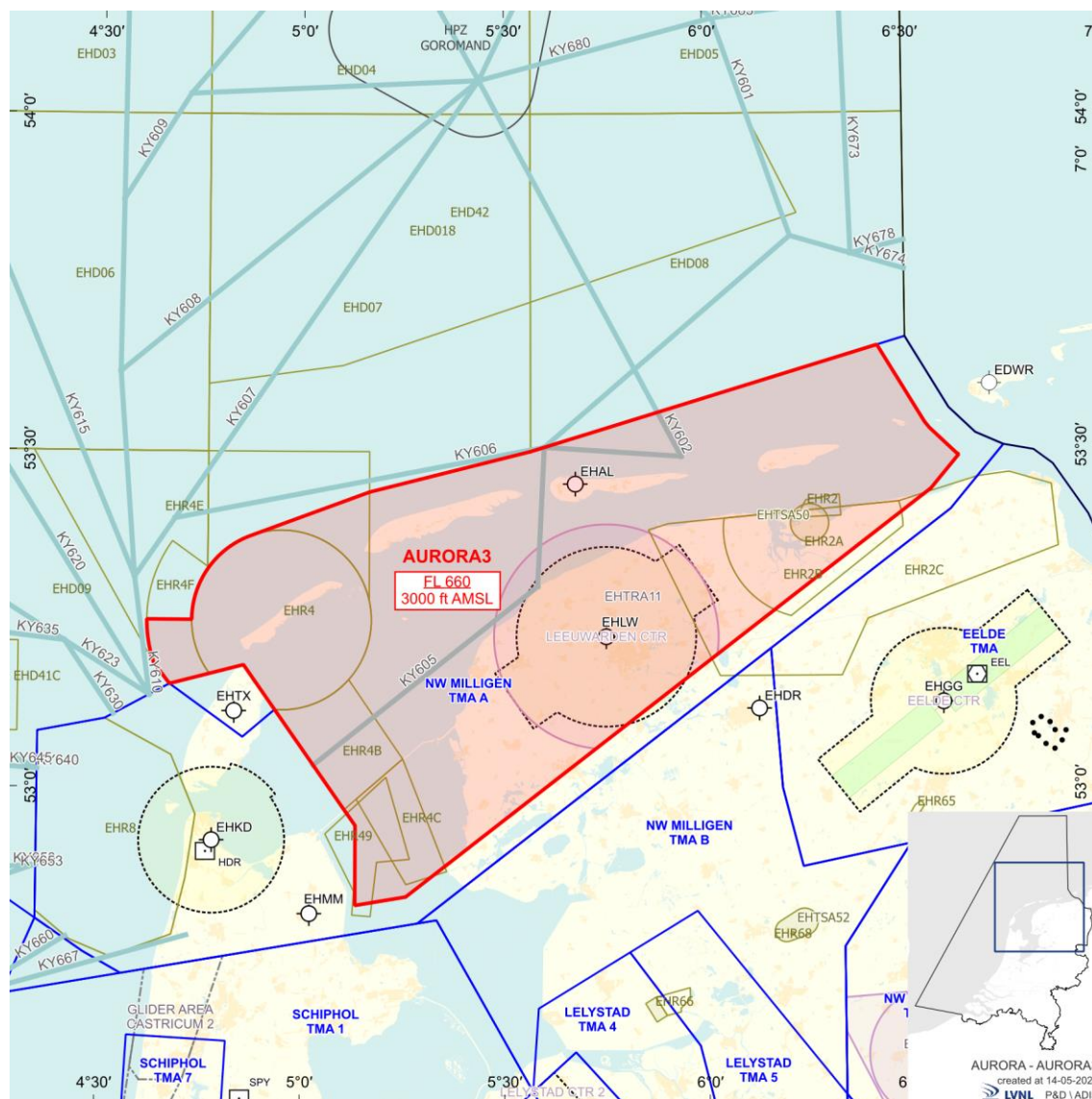

FIGUUR 3: TGB AURORA 2

Datum: 16 juli 2025
Nummer: MLA/117/2025
Kenmerk: BS2025006352

Bestuursstaf
Militaire Luchtvaart Autoriteit

FIGUUR 4: TGB AURORA 3

Datum: 16 juli 2025
Nummer: MLA/117/2025
Kenmerk: BS2025006352

Artikel 2

Voor het gebruik van de TGB's AURORA 1, AURORA 2 en AURORA 3 gelden de volgende voorwaarden:

- a. het uitvoeren van andere vluchten dan de bij de oefeningen betrokken vluchten in de TGB's is niet toegestaan, met uitzondering van gecoördineerde HEMS- en SAR-vluchten en vluchten van de Landelijke Eenheid, Dienst Infrastructuur, afdeling Luchtvaart, en gecoördineerde vluchten door luchtvaartuigen die vooraf toestemming hebben verkregen van de *Fighter Allocator* van het *Control and Reporting Centre (CRC) Bandbox*;
- b. de gezagvoerders van vluchten zoals genoemd in onderdeel a, hebben voorafgaand aan het binnenvliegen van de TGB's radiocontact met het MilATCC Schiphol dan wel Maastricht UAC (MUAC) en dienen te voldoen aan de voorwaarden, gesteld door de genoemde luchtverkeersleidingsinstantie;
- c. de *Fighter Allocator* van het CRC Bandbox geeft toestemming aan deelnemende gezagvoerders om de TGB's binnen te vliegen;
- d. binnen de TGB's maken de deelnemende gezagvoerders gebruik van een SSR-transponder met mode S of mode 5 of de modes 3A en C;
- e. binnen de TGB's is het aan NAVO Meld & Gevechtsleidingseenheden toegestaan om *Positive Control Service*, *Advisory Control Service* en *Broadcast Control* te verlenen conform STANAG 1183 ATP-03.3.5.2 en STANAG 7189 - ATP-03.3.5.1;
- f. het CRC *Bandbox* draagt zorg voor het melden van activiteiten in de TGB's aan MUAC en MilATCC Schiphol ten minste tien (10) minuten voor actueel gebruik. De supervisor van MilATCC Schiphol draagt zorg voor het melden van activiteiten in de TGB's aan Amsterdam ACC en Eelde ATC ten minste vijf (5) minuten voor actueel gebruik. Indien niet aan Amsterdam ACC, Eelde ATC en MUAC is gemeld dat de genoemde gebieden actief zijn, gelden de gebruiksregels, verwoord in de *Letters of Agreement (LoA's)*. Het deactiveren van de TGB's wordt na het beëindigen van de activiteiten aan vermelde instanties gemeld;
- g. tot het moment van activering blijven de separatieafspraken, opgenomen in de diverse LoA's, van kracht. Na activering geldt voor de begrenzing van de TGB's dat het aan de oefening deelnemend IFR- en VFR-luchtverkeer tot nul (0) nautische mijlen van de aangegeven begrenzing mag opereren en dat civiel IFR- en gecontroleerd VFR-luchtverkeer een buffer van vijf (5) nautische mijlen tot de rand van de betrokken TGB's hanteert, zodat een separatie van vijf (5) nautische mijlen is gegarandeerd.

Datum: 16 juli 2025
Nummer: MLA/117/2025
Kenmerk: BS2025006352

Artikel 3

1. Ten behoeve van parachutespringactiviteiten op de locatie Texel bestaat de mogelijkheid van het activeren van een springkolom met een straal van twee (2) nautische mijlen en een klimkolom met een straal van vijf (5) nautische mijlen beiden met een hoogte van maximaal FL140.
2. De activering van de springkolom zal alleen plaatsvinden na contact te hebben opgenomen met de supervisor van MilATCC Schiphol.
3. De supervisor van MilATCC Schiphol zal toestemming vragen aan de Fighter Allocator van het CRC Bandbox. Indien de spring- en klimkolom niet conflicteert met de activiteiten in de TGB's wordt aan de vliegtuigen ten behoeve van het parachutespringen op en vanaf de genoemde locatie toestemming verleend om van de spring- en klimkolom gebruik te maken.

Artikel 4

Aan de gezagvoerders van militaire luchtvaartuigen is ontheffing verleend van het verbod om VFR te vliegen in gebieden binnen de TGB's met luchtruimclassificatie A.

Datum: 16 juli 2025
Nummer: MLA/117/2025
Kenmerk: BS2025006352

Artikel 5

Deze beschikking treedt in werking met ingang van woensdag 17 september 2025 en vervalt met ingang van donderdag 23 oktober 2025.

Deze beschikking zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst en zal tevens bekend worden gemaakt door middel van een NOTAM.

De Minister van Defensie,
voor deze,
De Directeur Militaire Luchtvaart Autoriteit,

Mr. drs. A.A.W.K. Appels,
Commodore

Tegen dit besluit kan, ten aanzien van de tijd en locatie waarop het TGB wordt ingesteld, op grond van de Algemene wet bestuursrecht binnen 6 weken na de dag waarop dit besluit is bekendgemaakt, een bezwaarschrift worden ingediend. Dit bezwaarschrift kan digitaal of schriftelijk worden ingediend. Het digitale bezwaarschrift dient te worden ingediend via www.defensie.nl/bezwaarJDV. Het schriftelijke bezwaarschrift dient te worden gericht aan de Minister van Defensie, Dienstencentrum Juridische Dienstverlening, ter attentie van de Commissie advisering bezwaarschriften Defensie, MPC 55A, Postbus 90004, 3509 AA Utrecht. Het bezwaarschrift dient te zijn ondertekend en moet ten minste bevatten: de naam en het adres van de indiener; de dagtekening; een omschrijving van de beschikking waartegen het bezwaar is gericht en de gronden van het bezwaar. Indien onverwijld spoed dat vereist is, is het mogelijk een voorlopige voorziening te vragen bij de president van de rechtbank die bevoegd is. In dat geval is griffierecht verschuldigd. Voorwaarde is dat een bezwaarschrift is ingediend.

Datum: 16 juli 2025
Nummer: MLA/117/2025
Kenmerk: BS2025006352

TOELICHTING

Ten behoeve van de *NAVO COMAO (Composite Air Operations Course)* vindt *Decisive North 2* week 38 en *Steadfast Noon 25* week 42 en 43 plaats. Deze oefeningen worden geleid door NAVO Meld & Gevechtsleiding eenheden (M&G eenheden).

De vliegers van de Koninklijke Luchtmacht en bondgenootschappelijke luchtstrijdkrachten dienen te worden getraind in het vliegen in samenwerkingsverbanden ten einde optimaal gebruik te kunnen maken van de mogelijkheden van gevechtsvliegtuigen. Deze activiteiten worden gecontroleerd door NAVO M&G eenheden. Het is in het kader van de vliegveiligheid niet wenselijk dat er een mix ontstaat van militaire vliegtuigen in een gesimuleerd gevecht en niet deelnemend luchtverkeer. Ter bescherming van de vliegveiligheid worden voor deze bijzondere activiteit in de lucht drie tijdelijke gebieden met beperkingen (TGB's) ingesteld gedurende bekendgemaakte dagen en tijdstippen.

Gecoördineerde HEMS- en SAR-vluchten en vluchten van de Landelijke Eenheid, Dienst Infrastructuur, afdeling Luchtvaart, en overige gecoördineerde mogen de TGB's slechts kruisen of gebruiken na toestemming van de de Fighter Allocator van het CRC Bandbox.

In voorkomend geval kan de Fighter Allocator op grond van artikel 3 ook parachutespringactiviteiten op Texel, afhankelijk van weersomstandigheden en het oefenscenario, toestaan in een klimkolom van vijf (5) nautische mijlen en een springkolom met een straal van twee (2) nautische mijlen rondom het betrokken vliegveld met een hoogte van maximaal FL140.